

Ulike erfaringer med frivillige

Innledning

Gjennom livet har jeg lyttet til fortellinger fra frivillige tilknyttet ulike sammenhenger. Å fortelle gir energi. Historien får økt betydning. Å fortelle skaper nye blikk. Å lytte er en egenskap som gir innsikt. Vår historie får et bredere og et mer sannferdig bilde. Derfor at det er lurt å lytte varsomt og oppmerksomhet til hva hver enkelt har å fortelle. Av og til kan det være lurt å høre på ulike gruppers erfaringer med frivillige, særlig når de er beskrevet og analysert av ulike forskere.

Vedlagt følger en kort oppsummering av pårørendes, alvorlig sykes og helsepersonells erfaringer med frivillige slik de er presentert av flere forskere. Hvis du skulle ha interesse av å se nærmere på metode, utvalg, teori, datainnsamling, analyse og drøfting, er det mulig å gjøre det ved å lese de aktuelle artiklene. For nærmere lesning – se litteraturoversikten.

Forskernes bidrag viser at organisering, avklaring av forventninger, roller og forutsigbarhet i oppgaver og ansvar er svært viktige for å rekruttere frivillige og for å sørge for at de ønsker å bli ved sin lest. Personlig egnethet er også avgjørende. Et annet gjennomgående trekk i casene er at frivillige med helsefaglig bakgrunn blir sett på som et gode. Koordinatorrollen framstår som en viktig bidragsyter for å skape gode forutsetninger for oppgavene til og oppfølging av frivillige.

Pårørendes erfaringer med bruk av frivillige ved alvorlig sykdom i hjemmet

Flatland, S.M m.fl. Nordisk Tidsskrift for Helseforskning nr.1-2017, 13 årgang

Hensikten med studien var å belyse pårørende erfaring med frivillige, som supplement til offentlig omsorg, ved alvorlig sykdom i hjemmet.

Hovedfunnet er at god organisering av egnede frivillige oppleves som en avlastning for pårørende til hjemmeboende, alvorlige syke.

Koordineringen av det frivillige tilbudet ved alvorlig sykdom i hjemmet er av stor betydning. Lindrende koordinator hadde med sin oversikt over alvorlige syke, pårørende og frivillige, en svært viktig rolle.

Forutsigbarhet, kontinuitet og fleksibilitet er helt nødvendig. Tidspunkt for besøk skulle ikke bare passe på den frivillige, men også for den hjemmeboende pasients og den pårørendes dagsrytme og øvrige gjøremål.

Frivillige bidro til en viss normalisering, støtte og avlastning av den pårørendes hverdag, men også til en viss grad av normalisering av den hjemmeboende pasients hverdag. Det ble understreket at de frivillige ikke skulle erstatte en offentlige tjenesten, men kun være et supplement. De skulle være et medmenneske for den syke og på den måten avlaste pårørende som hadde den daglige oppfølgingen.

Mange av de pårørende understreket betydningen av at den frivillige hadde helsefaglig kompetanse. De følte større trygghet når den frivillige hadde helsefaglig bakgrunn, enn når de ikke hadde det. Pårørende mente at frivillige var godt egnet på det mellommenneskelige plan i tilknytning til jobben de skulle utføre. De frivillige opptrådte rolig overfor de pårørende, signaliserte at de alltid hadde tid, viste en unik interesse overfor den syke og opptrådte med respekt og forsiktighet.

Pårørende trenger avlastning for å kunne mestre å stå i den krevende situasjonen som det innebære å ha den daglige omsorgen for en alvorlig syk hjemmeboende person. Her kan den frivilliges innsats, som supplement til den offentlige tjenesten, være svært betydningsfull. De frivillige ble oppfattet av pårørende som godt egnet til å møte mennesker i en vanskelig livssituasjon og med sin tilnærming fikk de stor tillit hos pårørende. Lindrende koordinator var en sentral person i forhold til koplingen mellom pårørende, den hjemmeboende alvorlige syke og den frivillige.

Alvorlig sykes erfaringer med å delta i støttegruppe ledet av frivillige.

Fensli, M. m.fl. Tidsskrift for omsorgsforskning nr. 3, 2017

Hensikten med studien var å belyse alvorlig syke hjemmeboendes erfaringer med å delta i en støttegruppe ledet av frivillige.

De frivillige hadde ulik kompetanse, og noen av dem hadde selv arbeidet i helsevesenet og hadde erfaring med egen sykdom. De frivillige hadde gjennomgått et opplæringsprogram som omhandlet møte med alvorlig syke personer, kommunikasjon og hvordan forholde seg til fortrolig informasjon. Taushetsløfte underskrevet. Opplæringsprogrammet var utviklet og ble gjennomført av lindrende koordinator som også fulgte opp de frivillige.

Å være alvorlig syk og delta i støttegruppe ledet av frivillige var en positiv opplevelse for deltagerne. De frivillige ble opplevd som trygge, tillitsfulle og egnede personer. Gjensidig fortrolighet var viktig. Å dele egne og andres erfaringer gav en følelse av fellesskap som bidro til at det ble lettere for deltagerne å mestre problemer og utfordringer som sykdommen medførte.

Konklusjonen på studien var at en støttegruppe ledet av frivillige kan gi viktig støtte til personer med alvorlig sykdom. Etablering av fortrolig fellesskap hvor medlemmene følger trygghet ved utlevering av personlige forhold og problemstillinger, og den forståelse og empatien som kan oppleves av likemenn i støttegruppen og frivillige, kan bidra til egenmestring av sykdommen.

Helsepersonells erfaringer og tanker om bruk av frivillige i palliativ omsorg

Skar, R. (2017) m.fl. Nordisk Tidsskrift for Helseforskning nr. 1- 2017, 13. årgang

Formålet med studien var å belyse en gruppe helsepersonells erfaringer og tanker om bruk av frivillige innen palliativ omsorg i kommunehelsetjenesten, og å diskutere funnene i et samfunnsperspektiv. Studien ble gjennomført i 2015 i en kommune i Sør-Norge og rettet seg mot helsepersonell på bo- og omsorgssenter og hjemmetjenesten i kommunen.

Erfaringene fra studien ble oppsummert i følgende punkter:

Betydningen av organisering, avklaring og ansvar

Det var viktig med god organisering i forbindelse med bruk av frivillige i palliativ omsorg. Opplæring og oppfølging av de frivillige var nødvendig. En avklaring av roller og ansvarsområde for den frivillige både overfor helsepersonell, men også i tilknytning til pasient og pårørende, ble vektlagt. Det ble beskrevet som hensiktsmessig at den frivillige kom tidlig inn i sykdomsforløpet. I tillegg ble opplæring og oppfølging, roller og ansvarsområde, og oppstart og avslutning av den frivillige hjelpen, trukket fram som svært viktige punkter.

Kvalifikasjoner

Informantene mente at både helsepersonell og ufaglærte kunne benyttes som frivillige. De så klare fordeler, men også enkelte ulemper i forhold til begge kategoriene. Det sentrale var å finne en frivillig som var egnet til den enkelte pasient og familie. Det ble likevel pekt på noen sentrale egenskaper og kriterier som kunne kjennetegne en egnet frivillig. Momenter som bakgrunn, kompetanse og egnethet ble trukket fram som spesielt viktige punkter.

Ulike typer oppgaver og aktiviteter

Både praktiske oppgaver og sosiale aktiviteter var gjøremål som kunne være egnet for den frivillige. Det var imidlertid noe forskjell på aktuelle oppgaver og aktiviteter for den frivillige på bo- og omsorgssenteret og i hjemmetjenesten.

Oppsummerende konkluderte studiet med at «Tett oppfølging og god rolleavklaring kan bidra til at egnede frivillige kan være et hensiktsmessig tilskudd for pasienter innen palliativ omsorg i kommunehelsetjenesten.

Litteratur

Flateland, M. S. mfl.(2017) «Pårørendes erfaringer med bruk av frivillige ved alvorlig sykdom i hjemmet» *Nordisk Tidsskrift for Helseforskning nr.1- 2017, 13.årgang*

Fensli, M. mf. I. (2017) «Alvorlig sykes erfaringer med å delta i støttegruppe ledet av frivillige» *Tidsskrift for omsorgsforskning 2017 nr.3 årgang 3*

Skaar, R. (m.fl.) 2017) «Helsepersonells erfaringer og tanker om bruk av frivillige i palliativ omsorg» *Nordisk Tidsskrift for Helseforskning nr.1- 2017, 13.årgang*